Dogfen Ymgynghori Statudol

Ysgol Craig yr Wylfa

Hydref 2024

GOLUD·GWLAD·RHYDDID

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Ysgol Craig yr Wylfa

Y cynnig

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa. Dyma'r cynnig:

- Cau Ysgol Craig yr Wylfa o 31 Awst 2025, gyda'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Talybont.

Cefndir

Ar 2 Mai 2023, cymeradwyodd y Cabinet y ddogfen 'Egwyddorion ar gyfer Sicrhau Isadeiledd Addysg Cynaliadwy', sydd bellach yn sail i unrhyw gynnig ad-drefnu ysgolion arfaethedig nad yw'n bodloni un neu ragor o'r egwyddorion canlynol :-

- P1 Parhau i sicrhau darpariaeth, arweinyddiaeth a safonau rhagorol mewn ysgolion/lleoliadau ar gyfer pob grŵp o ddisgyblion, sy'n adlewyrchu gofynion Cwricwlwm i Gymru a'r Cod Anghenion Dysgu Ychwanegol
- P2 Parhau i gynyddu capasiti i sicrhau bod gan Arweinwyr Ysgolion yr amser priodol i arwain a rheoli eu hysgolion
- P3 Parhau i ddatblygu darpariaeth Gymraeg i sicrhau cymwyseddau dwyieithog ein plant a phobl ifanc
- P4 Parhau i ddatblygu darpariaeth addysg ar gyfer plant 3 oed mewn ysgolion fel sy'n briodol
- P5 Darparu amgylcheddau dysgu rhagorol i blant, pobl ifanc, staff a'r gymuned ehangach
- P6 Gwneud defnydd effeithiol ac effeithlon o adnoddau i sicrhau isadeiledd cynaliadwy
- P7 Sicrhau mynediad cyfartal a theg at ystod eang o gyfleoedd dysgu a chyrsiau ôl 14 ac 16 i baratoi plant a phobl ifanc medrus iawn a chymwys ar gyfer eu camau nesaf mewn addysg, hyfforddiant neu'r gweithle

Cynhaliwyd cyfarfod o'r ffrwd gwaith Isadeiledd Addysg ar 1 Chwefror 2024 lle rhannwyd manylion yr ysgolion oedd heb fodloni un neu ragor o'r egwyddorion. Roedd y wybodaeth a rannwyd gydag Aelodau'n cynnwys:-

- niferoedd disgyblion
- capasiti'r ysgol
- rhagamcanion niferoedd disgyblion
- cost fesul disgybl
- cyflwr adeiladau'r ysgol
- ôl-groniad o gostau cynnal a chadw

Nodwyd bod gan Ysgol Craig yr Wylfa heriau o ran bodloni P1, P2 a P6 o'r 'Egwyddorion ar gyfer Sicrhau Isadeiledd Addysg Cynaliadwy' ac felly fe'i dewiswyd i'w hadolygu.

Cynhaliwyd cyfarfod hefyd gyda'r Pennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr ar 2 Chwefror 2024 a 20 Chwefror 2024.

Roedd y cynigion arbedion a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 29 Chwefror 2024 yn cynnwys argymhelliad bod y Gwasanaeth Ysgolion yn adolygu hyfywedd yr ystâd ysgolion i'r dyfodol. Yn ogystal, mae Strategaeth Gorfforaethol 2022 – 2027 yn cadarnhau'r angen i adolygu lleoedd ysgol yn barhaus er mwyn sicrhau gwydnwch ariannol i gynnal isadeiledd cynaliadwy.

Rhagdybiaeth yn erbyn cau Ysgolion Gwledig

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys trefniadau gweithdrefnol ychwanegol mewn perthynas ag ysgolion sydd wedi'u nodi'n ysgolion gwledig, sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynigwyr ddilyn gweithdrefnau a gofynion manylach wrth lunio cynnig i gau ysgol wledig.

Fel y nodir yn y Cod:

'Nid yw hyn yn golygu na fydd ysgol wledig byth yn cau, ond bod yn rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn gydwybodol gan y cynigydd, gan gynnwys ffedereiddio'

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn cynnwys nifer o gamau gofynnol i'w cymryd wrth lunio cynnig ysgol wledig sy'n ymwneud â'r penawdau canlynol:

- Llunio'r cynnig
- Nodi opsiynau rhesymol eraill
- Paratoi papur cynnig ar gyfer y penderfynwr

Gan fod y Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi Ysgol Craig yr Wylfa fel ysgol wledig, cafodd y gofynion ychwanegol ar gyfer ysgolion gwledig sylw wrth ddatblygu'r papur cynnig, a gyflwynwyd i'r Cabinet ar 3 Medi gyda'r argymhelliad canlynol:

'Cymeradwyo'r cynnig i ddechrau ar y broses o gynnal ymgynghoriad statudol er mwyn dod i ben â'r ddarpariaeth yn Ysgol Craig yr Wylfa o 31 Awst 2025'

Cod Trefniadaeth Ysgolion

Yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion, cyn penderfynu mynd ati i ymgynghori ai peidio, cyflwynwyd papur cynnig i'r Cabinet a oedd yn cynnwys:

- Y rheswm dros y cynnig i gau
- Rhestr o opsiynau rhesymol eraill yn hytrach na chau a nodwyd; ac
- Asesiad o'r canlynol ar gyfer pob un o'r opsiynau rhesymol a nodwyd:
  - Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau mewn Addysg
  - Effaith debygol ar y gymuned
  - Effaith debygol trefniadau teithio gwahanol.

Y Cyd destun Strategol

Cafodd Cyngor Sir Ceredigion ei arolygu gan Estyn yn mis Mehefin 2024. Amlinellodd yr adroddiad a gyhoeddwyd gan Estyn y canlynol:

- Mae gan yr awdurdod hanes da o gynnal a gwella ei ddarpariaeth a chyflawni deilliannau da i blant a phobl ifanc Ceredigion

- Mae'r Cyngor yn blaenoriaethu buddsoddi yn ei wasanaeth addysg ac ysgolion, yn unol â'i amcan yn ei strategaeth gorfforaethol.

- Mae'r awdurdod lleol yn adolygu ei strwythurau ac yn cynllunio ar gyfer yr hir dymor er mwyn sicrhau gwerth am arian yn barhaus

- Mae trefniadau'r awdurdod o ran datblygu'r Gymraeg yn gryfder arwyddocaol, ble gwelir sawl agwedd o ragoriaeth ymhlith ei ddarpariaeth a'i arferion.

1. DISGRIFIAD A MANTEISION

Status Quo – Mae Ysgol Craig yr Wylfa yn rhan o ffederasiwn anffurfiol / clwstwr gydag Ysgol Talybont, gyda'r ddwy ysgol yn rhannu Pennaeth. Mae gan y ddwy ysgol ei gyllideb a'i chorff Llywodraethol eu hunain.

Mae'r cryfderau a'r gwendidau o barhau â'r sefyllfa bresennol wedi'u nodi isod.

Cryfderau	Gwendidau
Cadw hunaniaeth yr ysgol a'i phresenoldeb yn y gymuned	Mae'r ysgol yn wynebu diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025
Dim amharu ar ddisgyblion a staff	Mae'r rhagamcanion yn dangos gostyngiad yn nifer y disgyblion i 22 erbyn 2029
Dim costau cludiant ychwanegol	Bydd y gost fesul disgybl yn cynyddu ymhellach os bydd nifer y disgyblion yn parhau i ostwng.
Dim angen unrhyw broses ad-drefnu	Byddai'r atebolrwydd o ran costau cynnal a chadw'r eiddo yn parhau, nawr ac yn y dyfodol
Byddai ansawdd da yr addysgu a'r dysgu yn parhau	Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol
	Byddai lleoedd gwag ar gael o hyd
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu Cwricwlwm i Gymru

Heriau Allweddol sy'n wynebu Ysgol Craig yr Wylfa a pam yr ystyrir bod angen newid

(i) Niferoedd disgyblion:

a) CYBLD

Yn ôl ffigurau CYBLD mae'r niferoedd disgyblion yn isel, ac wedi gostwng o 42 disgybl yn 2020 i 29 disgybl yn 2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Niferoedd disgyblion CYBLD	42	36	28	26	29

b) Cyfredol (data Canolfan Athrawon 3/10/24)

Mae'r niferoedd disgyblion wedi lleihau ymhellach ers CYBLD 2024 i 24 disgybl erbyn Hydref 2024 h.y. lleihad o 5 disgybl

	R	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Niferoedd disgyblion – Craig yr Wylfa	1	5	2	5	5	4	2	24

(ii) Rhagamcanion disgyblion

Mae'r rhagamcanion yn dangos gostyngiad pellach dros y 5 mlynedd nesaf, i 22 o ddisgyblion erbyn 2029

	Ion 2025	Ion 2026	Ion 2027	Ion 2028	Ion 2029
Rhagamcanion disgyblion	27	29	28	24	22

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion LIC, mae'n ofynnol cynnwys rhagamcanion 5 mlynedd o'r niferoedd disgyblion ar y gofrestr. Mae'r rhagamcanion wedi eu seilio ar ddata CYBLD 2024 a chyfradd geni Ceredigion.

Mae'r nifer o geisiadau a dderbyniwyd i fynychu Ysgol Craig yr Wylfa wedi'u crynhoi isod. Dyddiad cau ceisiadau ar gyfer unrhyw flwyddyn academaidd yw 31 Ionawr y flwyddyn flaenorol.

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Craig yr Wylfa (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm ar gyfer y flwyddyn

2024/25	Ddim yn berthnasol	0	3	3
2025/26	3	0	1	4
2026/27	2	1	0	3
2027/28	0	1	0	1
2028/29	0	0	0	0

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 24 o ddisgyblion yn Ysgol Craig yr Wylfa ym mis Ionawr 2025 h.y. 3 yn llai na'r rhagamcan.

Erbyn Medi 2025:

	R	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**Cyfanswm**
Niferoedd disgyblion – Craig yr Wylfa	6	1	5	2	5	5	4	28

(iii) Darparu'r cwricwlwm

Mae staff addysgu Ysgol Craig yr Wylfa yn wynebu'r her o baratoi ar gyfer addysgu un dosbarth oed cymysg a gallu cymysg ar draws y cyfnod dysgu sylfaen cyfan ac un dosbarth gallu cymysg oedran cymysg ar draws cyfnod allweddol 2.

Nodir yng nghanllaw Cwricwlwm i Gymru bod yn "rhaid rhoi cyfleoedd ar draws y cwricwlwm i ddysgwyr:

- Ddatblygu sgiliau gwrando, darllen, siarad ac ysgrifennu
- Gallu defnyddio rhifau a datrys problemau mewn sefyllfaoedd go iawn
- Bod yn hyderus wrth ddefnyddio ystod o dechnolegau i'w helpu i weithredu a chyfathrebu'n effeithiol a gwneud synnwyr o'r byd

O fewn dosbarth oed cymysg, mae'n fwy heriol gwahaniaethu, er mwyn cwrdd ag anghenion ystod o alluoedd ac oedran o fewn yr un dosbarth. Mae hyn yn wir yn arbennig pan fo 3 i 4 grŵp blwyddyn mewn dosbarth oed cymysg.

(iv) Lleoedd dros ben

Mae'r Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi:

"Os oes mwy na 10% o leoedd gwag mewn ardal yn gyffredinol, ***dylai*** *awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth ac ystyried os y* ***dylent*** *wneud cynigion ar gyfer cael gwared arnynt, os y bydd yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darpariaeth. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol* ***ac*** *o leiaf 30 o leoedd gwag."*

Ar hyn o bryd mae 50 o leoedd dros ben yn Ysgol Craig yr Wylfa sef 68% (i'r pwynt canran agosaf)

Enw'r Ysgol	Niferoedd disgyblion Hydref 2024	Capasiti yr ysgol	Lleoedd dros ben	% lleoedd dros ben
Craig yr Wylfa	24	74	50	68%

(v) Cost fesul disgybl

Y gost fesul disgybl[1] yn Ysgol Craig yr Wylfa yw £7,219, sydd £2,265 yn uwch na chyfartaledd Ceredigion o £4,954.

Ysgol	Cost fesul disgybl 2024/25
Craig yr Wylfa	£7,219
Cyfartaledd ysgolion cynradd Ceredigion	**£4,954**

(vi) Cyllideb yr ysgol

Mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion dros gyfnod cymharol fyr wedi rhoi pwysau sylweddol ar gyllideb yr ysgol a rhagwelir y bydd diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025

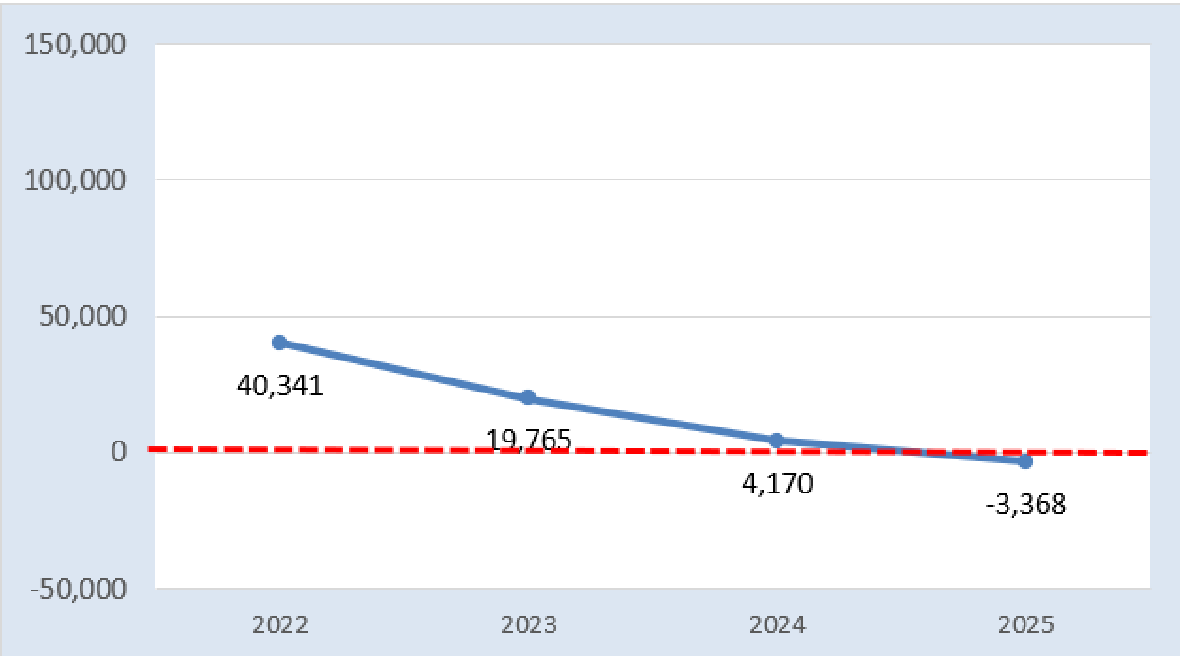

[1] Cyfrifir y gost fesul disgybl drwy rannu'r gyllideb Ysgol unigol ar gyfer 24/25 gyda'r nifer o ddisgyblion yn yr Ysgol ar CYBLD 2024

Manteision disgwyliedig y cynnig o gymharu â'r sefyllfa bresennol

- Mi fyddai'n mynd i'r afael â'r nifer isel o ddisgyblion
- Byddai'r disgyblion yn mynychu ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion, lle byddent yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran tebyg gan ddarparu cyfleoedd ychwanegol ar gyfer cymorth a dysgu gan gymheiriaid
- Byddai'r disgyblion yn debygol o gael mynediad at amrywiaeth ehangach o weithgareddau addysgol ac allgyrsiol
- Gwella cyfleoedd i fodloni gofynion y Cwricwlwm i Gymru
- Byddai arbedion refeniw o gau yn cyfrannu at hyfywedd ariannol parhaus y seilwaith ysgolion yn gyffredinol
- Sicrhau effeithlonrwydd ariannol drwy leihau'r gost fesul disgybl
- Byddai'r ôl groniad o gostau cynnal a chadw'n cael ei ddileu, nawr ac yn y dyfodol yn Ysgol Craig yr Wylfa

Anfanteision disgwyliedig y cynnig o gymharu â'r sefyllfa bresennol

- Cyfnod o ansefydlogrwydd i'r disgyblion wrth drosglwyddo i Ysgol Talybont
- Byddai gostyngiad yn nifer y staff
- Mwy o gostau cludiant i'r Awdurdod Lleol
- Siwrneiau teithio pellach i rai, neu'r holl ddisgyblion

Risgiau

Y risgiau sy'n gysylltiedig â chau'r ysgol a'r mesurau sy'n ofynnol i'w rheoli nhw

- ➢ Byddai ymgysylltu agos â'r disgyblion, y rhieni a'r gymuned yn hanfodol bwysig i leihau a rheoli unrhyw risgiau posib
- ➢ Byddai angen cynnig cymorth i ddisgyblion agored i niwed neu rai sydd ag anghenion dysgu ychwanegol i drosglwyddo i Ysgol Talybont
- ➢ Byddai angen cefnogi'r broses o symud i ysgol wahanol mewn ffordd sensitif a gofalus i sicrhau cynnydd yn y broses ddysgu ac addysgu
- ➢ Byddai angen cynnig cefnogaeth i staff ysgol a'u diweddaru'n rheolaidd yn ystod y broses, ar y cyd ag unrhyw Undebau Llafur perthnasol ac adran Adnoddau Dynol yr Awdurdod Lleol.

Yr opsiynau a ystyriwyd ar gyfer Ysgol Craig yr Wylfa

Nodwyd yr opsiynau canlynol yn y papur cynnig a chynhaliwyd dadansoddiad SWOT ar gyfer pob opsiwn:

- **Un Ysgol ar ddau safle – Safle Talybont a Safle Craig yr Wylfa**

Mae'r opsiwn wedi ei wrthod am y rhesymau canlynol:

- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
- Yr angen i gynnal dau adeilad
- Byddai lleoedd gwag o hyd
- Colli ymreolaeth
- Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol
- Byddai'r atebolrwydd dros gynnal a chadw'r adeiladau'n parhau, nawr ac yn y dyfodol
- Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu Cwricwlwm i Gymru.

- **Ffederasiwn Ffurfiol rhwng Ysgol Talybont ac Ysgol Craig yr Wylfa**

Mae'r opsiwn wedi ei wrthod am y rhesymau canlynol:

- Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
- Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
- Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
- Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Craig yr Wylfa yn parhau 46% yn fwy na'r cyfartaledd sirol
- Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
- Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
- Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu
- Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu Cwricwlwm i Gymru.
- Byddai angen cynnal ymgynghoriad ar wahân i gydymffurfio gyda canllaw LIC 011/2014 – 'Proses Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir yng Nghymru'
- Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru

Newid i drefniadau teithio dysgwyr petai'r cynnig yn cael ei weithredu

Mae'n bosib y byddai disgyblion sydd ar gofrestr Ysgol Craig yr Wylfa ar hyn o bryd yn gorfod teithio'n bellach. Fodd bynnag, mae'r pellter rhwng Ysgol Craig yr Wylfa a Ysgol Talybont yn 5 milltir, a byddai cludiant am ddim yn cael ei ddarparu yn unol â'r polisi cludiant: [polisi-cludiant-or-cartref-ir-ysgol-coleg.pdf (ceredigion.gov.uk)]..

Petai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo a bod Ysgol Craig yr Wylfa yn cau ddiwedd Awst 2025:

- Bydd disgyblion sydd ar hyn o bryd yn derbyn cludiant am ddim i fynychu Ysgol Craig yr Wylfa yn cael cludiant am ddim o'u cyfeiriad cartref/ man codi presennol i Ysgol Talybont.
- Bydd disgyblion nad ydynt ar hyn o bryd yn derbyn cludiant am ddim i fynychu Ysgol Craig yr Wylfa yn cael cludiant am ddim o fan(nau) codi dynodedig yn Borth i Ysgol Talybont, os ydynt wedi cyrraedd oed Ysgol statudol.

Bydd unrhyw ddisgyblion sydd fod dechrau'r Ysgol o fis Medi 2025 ymlaen yn cael cludiant am ddim o'u cyfeiriad cartref i'w hysgol agosaf os ydynt yn bodloni pob un o'r canlynol:

- wedi cyrraedd oed Ysgol statudol
- yn mynychu eu hysgol addas agosaf ac yn byw dros 2 filltir o'r ysgol

Bydd brodyr a chwiorydd plant sy'n mynychu Ysgol Craig yr Wylfa ar hyn o bryd ond yn cael cludiant am ddim i Ysgol Talybont os ydynt wedi cyrraedd oed Ysgol statudol ac mai dyna yw eu hysgol addas agosaf.

Effaith ar hygyrchedd y ddarpariaeth pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu

Byddai cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol hefyd yn cael ei ddarparu i ddisgyblion cymwys yn unol â'r polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol.

2. MANYLION YR YSGOLION Y MAE'R CYNNIG YN EFFEITHIO ARNYNT

a. **Enwau, lleoliad, categori, cyfrwng iaith**

Enw'r ysgol	Lleoliad	Categori ysgol	Cyfrwng iaith	Ystod oedran
Craig yr Wylfa	Heol Ffrancis Borth SY24 5NJ	Cymunedol	Cymraeg	4 - 11
Talybont	Talybont Aberystwyth SY24 5HE	Cymunedol	Cymraeg	4 - 11

b. Niferoedd disgyblion a rhagamcanion

CYBLD

	2020	2021	2022	2023	2024
Craig yr Wylfa	42	36	28	26	29
Talybont	77	79	73	80	64

Niferoedd Cyfredol

Niferoedd cyfredol 3 Hydref 2024

Enw'r ysgol	D	Bl 1	Bl 2	Bl 3	Bl 4	Bl 5	Bl 6	Cyfanswm
Craig yr Wylfa	1	5	2	5	5	4	2	24
Talybont	3	5	8	7	9	12	9	53

Rhagamcanion

Yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion LIC, mae'n ofynnol cynnwys rhagamcanion 5 mlynedd o'r niferoedd disgyblion ar y gofrestr. Mae'r rhagamcanion wedi eu seilio ar ddata CYBLD 2024 a chyfradd geni Ceredigion.

Craig yr Wylfa

Craig yr Wylfa	Ionawr 2025	Ionawr 2026	Ionawr 2027	Ionawr 2028	Ionawr 2029
Rhagamcanion disgyblion	27	29	28	24	22

Mae'r nifer o geisiadau a dderbyniwyd i fynychu Ysgol Craig yr Wylfa wedi'u crynhoi isod. Dyddiad cau ceisiadau ar gyfer unrhyw flwyddyn academaidd yw 31 Ionawr y flwyddyn flaenorol.

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Craig yr Wylfa (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm ar gyfer y flwyddyn
2024/25	Ddim yn berthnasol	0	3	3
2025/26	3	0	1	4
2026/27	2	1	0	3
2027/28	0	1	0	1
2028/29	0	0	0	0

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 24 o ddisgyblion yn Ysgol Craig yr Wylfa ym mis Ionawr 2025 h.y. 3 yn llai na'r rhagamcan.

Erbyn Medi 2025:

	D	1	2	3	4	5	6	Cyfanswm
Nifer disgyblion Craig yr Wylfa	6	1	5	2	5	5	4	28

Talybont

Talybont	Ion 2025	Ion 2026	Ion 2027	Ion 2028	Ion 2029

Rhagamcanion disgyblion	54	51	43	38	35

Nifer o geisiadau a dderbyniwyd i Ysgol Talybont (sefyllfa ar 3/10/24):

Blwyddyn Academaidd	Medi	Ionawr	Ebrill	Cyfanswm
2024/25	Ddim yn berthnasol	3	4	7
2025/26	1	1	0	2
2026/27	0	0	0	0
2027/28	0	0	1	1
2028/29	1	0	0	1

Ar sail y nifer o geisiadau a dderbyniwyd, bydd 56 o ddisgyblion yn Ysgol Talybont ym mis Ionawr 2025 h.y. 2 yn fwy na'r rhagamcan.

Erbyn Medi 2025:

	D	Bl 1	Bl 2	Bl 3	Bl 4	Bl 5	Bl 6	Cyfanswm
Niferoedd disgyblion Talybont	8	3	5	8	7	9	12	52

Niferoedd disgyblion **Medi 2025**, pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu:

	D	Bl 1	Bl 2	Bl 3	Bl 4	Bl 5	Bl 6	Cyfan swm
Niferoedd disgyblion Craig yr Wylfa	6	1	5	2	5	5	4	28
Niferoedd disgyblion Talybont	8	3	5	8	7	9	12	52
Cyfanswm	**14**	**4**	**10**	**10**	**12**	**14**	**16**	**80**

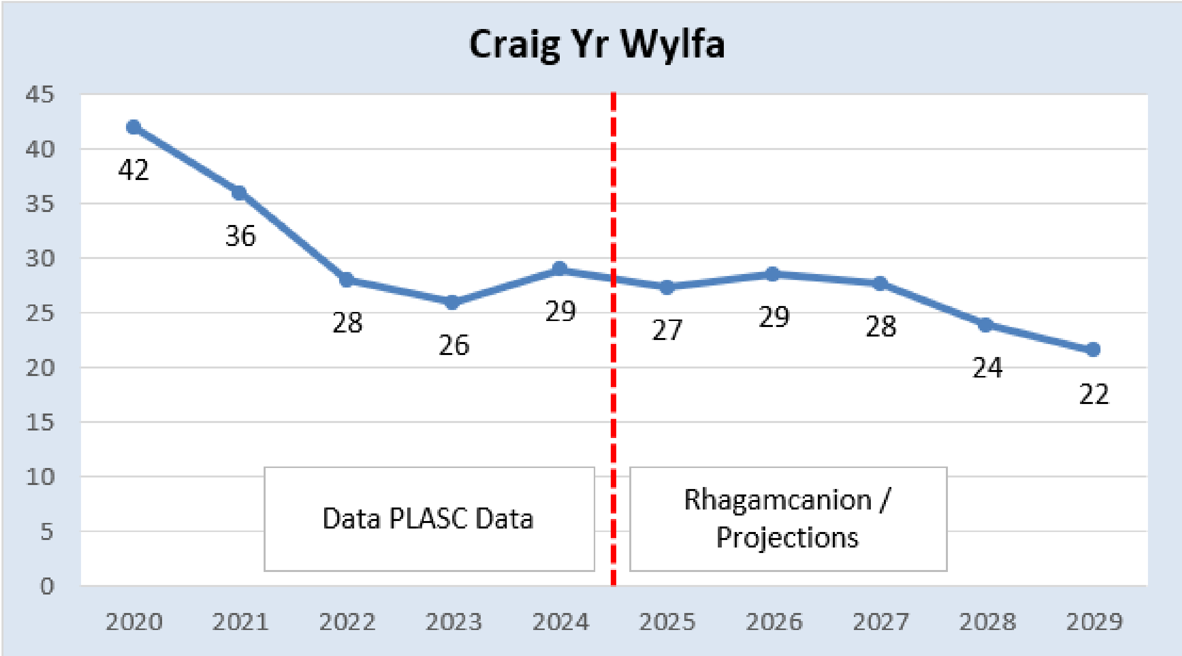

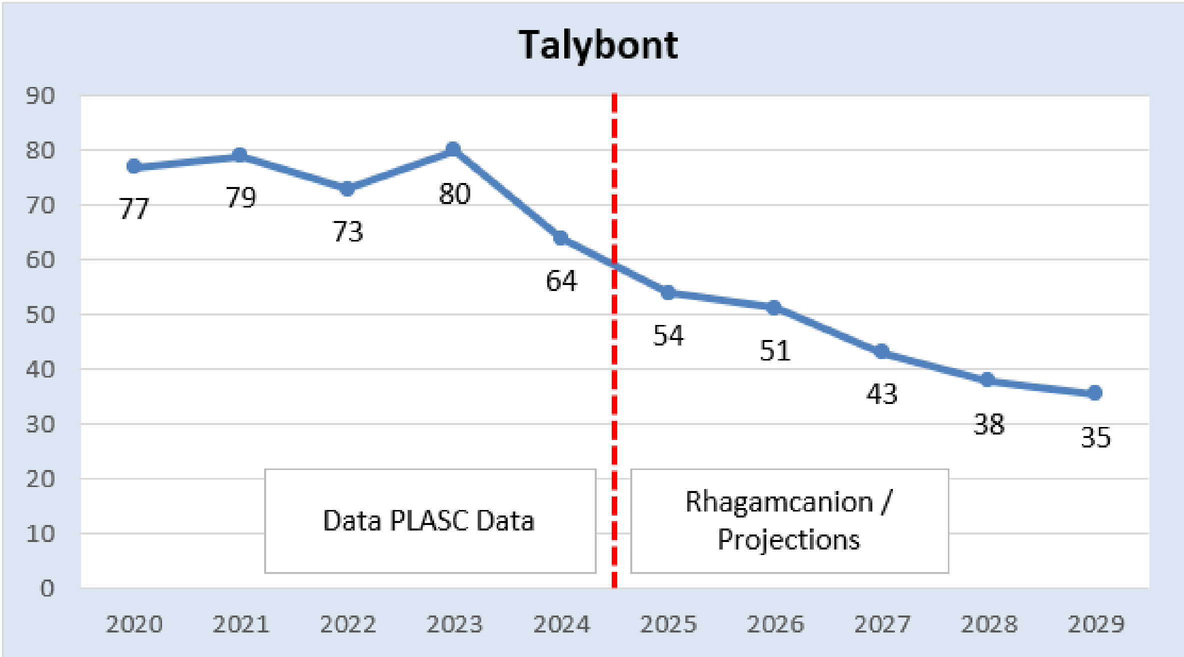

c. Capasiti

Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion yn nodi:

"Os oes mwy na 10% o leoedd gwag mewn ardal yn gyffredinol, dylai awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth ac ystyried os y dylent wneud cynigion ar gyfer cael gwared arnynt, os y bydd yn gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd darpariaeth. Diffinnir lefel sylweddol o ddarpariaeth dros ben fel 25% neu fwy o gapasiti ysgol (fel y'i diffinnir yng Nghylchlythyr 21/2011: llyw.cymru/sites/default/files/publications/2018-03/mesur-capasiti-ysgolion-yng-nghymru-cylchlythyr.pdf) ac o leiaf 30 o leoedd gwag"

Enw'r Ysgol	Niferoedd disgyblion Hydref 2024	Capasiti'r ysgol	Lleoedd gwag	% lleoedd gwag
Craig yr Wylfa	24	74	50	68%
Talybont	53	127	74	58%

Medi 2025

Os bydd y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa a symud y disgyblion i Ysgol Talybont yn cael ei gymeradwyo, bydd y nifer o leoedd gwag yn disgyn i 47 sef 37% o leoedd gwag.

Mae'r tabl isod, ynghyd â'r rhagamcanion ar gyfer y ddwy ysgol yn cadarnhau bod capasiti digonol yn Ysgol Talybont i fedru derbyn y disgyblion o Ysgol Craig yr Wylfa.

	Cyfuniad Nifer disgyblion Medi 2025	Capasiti'r ysgol	Lleoedd gwag	% Lleoedd gwag
Cyfuniad o Craig yr Wylfa a Talybont	80	127	47	37%

d. Meithrin

Dim darpariaeth Meithrin yn Ysgol Craig yr Wylfa na Ysgol Talybont.

Mae Cylch Meithrin wedi ei leoli ar safle Ysgol Talybont.

e. Ansawdd adeiladau

Yn 2019, penodwyd Faithful + Gould gan Gyngor Sir Ceredigion, yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru, i gynnal arolwg o bob ysgol, gan ddefnyddio methodoleg 'Ysgolion yr 21ain Ganrif' i bennu graddfa cyflwr cyffredinol.

Dyluniwyd Methodoleg Ysgolion yr 21ain Ganrif i ddarparu darlun cyson a chymaradwy o gyflwr ysgolion ac fe'i defnyddir fesul bloc, gyda phob adeilad yn cael ei rannu yn ôl 12 prif elfen, sef toau, lloriau a staerau, nenfydau, waliau allanol, ffenestri a drysau, gwasanaethau hylendid, ailaddurno, dodrefn gosod a ffitiadau, ardaloedd allanol, cae chwarae, gwasanaethau mecanyddol a gwasanaethau trydanol. Pennwyd graddfa cyflwr cyffredinol yn ogystal ag amcangyfrif o'r ôl-groniad o gostau cynnal a chadw.

Hefyd, cynhaliwyd asesiad addasrwydd oedd yn canolbwyntio ar yr amgylchedd, cynllun y safle, lleoliad, hyblygrwydd, gofynion gwasanaethu, yr amgylchedd allanol cyffredinol, a maint yr ystafelloedd allweddol.

	Graddfa Cyflwr	**Ôl-groniad Costau Cynnal a Chadw**	**Graddfa Addasrwydd**
Ysgol Craig yr Wylfa	C	£90,640	B
Ysgol Talybont	B	£69,506	B

Diffiniadau'r Graddfeydd Cyflwr

Graddfa	**Diffiniad**
A	Da ac yn gweithredu'n effeithlon
B	Boddhaol ond wedi dirywio ychydig
C	Gwael gyda diffygion mawr
D	Gwael, oes wedi dod i ben neu berygl o fethiant disymwth

Diffiniadau'r Graddfeydd Addasrwydd

Graddfa	**Diffiniad**
A	Da. Cyfleusterau'n addas ar gyfer dysgu, addysgu a lles yn yr ysgol
B	Boddhaol. Perfformio yn ôl y bwriad, ond ddim yn caniatáu darparu'r cwricwlwm yn effeithiol mewn rhai rhannau
C	Gwael. Yn amharu ar ddulliau addysgu/yn cael effaith andwyol ar drefniadaeth yr ysgol
D	Gwael. Adeiladau'n amharu'n ddifrifol ar allu'r staff i ddarparu'r cwricwlwm

Cynhaliwyd arolwg mwy diweddar ar 18 Ebrill 2024 a 1 Hydref 2024 gan y Rheolwr Gwasanaethau Eiddo Corfforaethol a'r Rheolwr Gweithrediadau o'r Awdurdod Lleol, sydd â chymwysterau RIBA a MRICS. Seiliwyd yr arolwg ar wybodaeth arolwg blaenorol Faithful + Gould. Mae'r gwaith diweddaraf a nodwyd ac amcangyfrif o'r costau wedi'u rhestru isod:

Ysgol Craig Yr Wylfa

Elfen	Disgrifiad o'r Elfen	Cost yr Elfen
Prif Adeilad		

Lloriau a staerau	Ailosod y llawr presennol yn y swyddfa, y toiledau ac ardaloedd cyffredinol	£ 5,000.00
Waliau mewnol a drysau	Trwsio gwaith plastro diffygiol ac ailaddurno waliau ardaloedd ar wahân	£ 5,000.00
Toau	Glanhau'r gwteri dŵr glaw presennol ar yr holl adeiladau	£ 3,000.00
Portacaban	Ystyrir bod y portacaban wedi dod at ddiwedd ei oes ac mae angen ei symud / gosod un newydd yn ei le. Nodir cost ei symud yn unig.	£ 8,000.00
Mecanyddol	Ailosod y ffaniau darfudol presennol	£ 6,000.00
Trydanol	Ailosod y bwrdd dosbarthu presennol	£ 13,000.00
	Cyfanswm Cost	**£ 40,000.00**

Ysgol Talybont

Element	Element Description	Element Cost
Prif adeilad Bloc 1		
To	Glanhau'r cafnau dŵr glaw presennol, glanhau'r mwsogl i orchudd y to ac adlinio'r cafnau	£ 2,000.00
Nenfwd	Peth difrod dŵr a staenio i nenfydau mewnol mewn ardaloedd unigol / dosbarthiadau, angen atgyweirio ac addurno	£ 2,000.00
Waliau allanol, ffenestri a drysau	Atgyweirio difrod i'r rendrad allanol i'r neuadd. Newid uned gwydr dwbl anaddas yn ardal y cyntedd	£ 1,000.00
Block 3 - Caban		
To	Gosod darnau o gwteri yn lle'r rhai sydd ar goll, eu glanhau a'u hadlinio	£ 500.00
Ardaloedd allanol	Gwaredu dail a gordyfiant o'r adeilad a mannau cyffredinol allanol	£ 1,000.00

Wal allanol, ffenestri a drysau	Newid 4 uned gwydr dwbl anaddas	£ 1,400.00
Trydanol	Gosod LED newydd yn lle'r goleuadau nenfwd presennol	£ 4,000.00
Bloc 5- Estyniad		
To	Glanhau'r cafnau dŵr glaw presennol, glanhau'r mwsogl i orchudd y to ac adlinio'r cafnau	£ 1,000.00
	Cyfanswm	**£ 12,900.00**

3. ANSAWDD A SAFONAU MEWN ADDYSG

(i) Cymhariaeth o'r ansawdd a'r safonau addysg yn Ysgol Craig yr Wylfa o gymharu ag Ysgol Talybont

Effaith debygol y cynnig ar Ansawdd a Safonau mewn Addysg

Byddai'r disgyblion yn cael eu symud i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion, lle byddent yn debygol o gael mynediad at adnoddau gwell i gwrdd â gofynion Cwricwlwm i Gymru yn fwy effeithiol. Bydd y disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach oherwydd bod gan Ysgol Talybont fwy o ddosbarthiadau na Ysgol Craig yr Wylfa.

Byddai'r disgyblion yn debygol o gael mynediad ar amrywiaeth ehangach o weithgareddau addysgol ac allgyrsiol, am fod mwy o gyfleoedd ar gael oherwydd mwy o ddisgyblion ymhob grŵp oedran.

Mae Cylch Meithrin ar y safle er mwyn denu mwy o ddisgyblion.

Effaith debygol ar safonau a chynnydd yn gyffredinol, o ran grwpiau penodol ac o ran sgiliau

Byddai cynyddu nifer y disgyblion o oedran / cyfnod tebyg o fewn pob dosbarth yn debygol o annog mwy o gydweithio, gan hyrwyddo cynnydd a safonau ymhellach. Byddai disgyblion yn cael cyfle i weithio gyda mwy o gyfoedion o oedran / cyfnod tebyg, a gall hyn annog mwy o ddysgu ar y cyd. Gellid hefyd cynnig mwy o gyfleoedd allgyrsiol, megis chwaraeon tîm / corau / gweithgareddau cystadleuol, gyda nifer uwch o ddisgyblion.

Lles ac agweddau at ddysgu

Oherwydd y nifer uwch o ddisgyblion o oedran / cyfnod tebyg, mi fydd yna effaith bositif debygol ar les y disgyblion a'u hagwedd at ddysgu. Mi fydd hefyd yn darparu mwy o gyfleoedd cyfeillgarwch / cymdeithasol am fod yna fwy o ddisgyblion i gydweithio â nhw o fewn pob dosbarth / ar draws yr ysgol.

Profiadau dysgu ac addysgu

Ansawdd yr addysgu

Dim effaith bosib am fod ansawdd yr addysgu'n dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd.

Ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm

Dim effaith bosib am fod ehangder, cydbwysedd a phriodoldeb y cwricwlwm yn dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mi fydd yna fwy o gyfleoedd i gydweithio, all wella'r dysgu yn y pen draw.

Darparu sgiliau

Dim effaith bosib am fod darparu sgiliau'n dda ar hyn o bryd ar draws y ddwy ysgol. Fodd bynnag, gyda nifer uwch o ddisgyblion o'r un oedran / cyfnod, gall datblygiad sgiliau wella ymhellach.

Gofal, cymorth ac arweiniad

Tracio, monitro a darparu cymorth dysgu, datblygiad personol a diogelu

Dim effaith bosib am fod y ddarpariaeth o gymorth dysgu, datblygiad personol a diogelu yn dda ar draws y ddwy ysgol ar hyn o bryd.

Arweinyddiaeth a Rheolaeth

Ansawdd ac effeithiolrwydd arweinwyr a rheolwyr, prosesau hunanwerthuso a chynlluniau gwella

Bydd y cynnig yn golygu bydd gan y pennaeth gyfrifoldeb ar gyfer un ysgol yn unig. Bydd hyn yn galluogi'r Pennaeth i gael mwy o gapasiti i ganolbwyntio ar holl ofynion o fod yn gyfrifol am arwain a rheoli'r ysgol.

Dysgu proffesiynol

Ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn effeithio ar gyfleoedd dysgu proffesiynol yn yr ysgol amgen.

Defnydd o adnoddau

Bydd y cynnig yn arwain at resymoli adeiladau ysgol. Bydd y cynnydd mewn niferoedd disgyblion yn cael effaith gadarnhaol ar y defnydd effeithlon o adnoddau i gyfrannu at ddyfodol cynaliadwy.

(ii) Estyn

Craig yr Wylfa

Cafodd Craig Yr Wylfa ei harolygiad diwethaf gan Estyn yn Rhagfyr 2021 a chadarnhawyd y canlynol -

'Bernir bod yr ysgol wedi gwneud cynnydd digonol i fynd i'r afael ag argymhellion arolygiad Adran 28. Mae'r ysgol wedi'i thynnu oddi ar y rhestr o ysgolion sydd angen adolygiad Estyn. Ni fydd unrhyw weithgaredd monitro pellach mewn perthynas â'r arolygiad hwn.'

Tachwedd 2019

Maes Arolygu	Dyfarniad
Safonau	Digonol ac angen gwelliant
Lles ac agweddau at ddysgu	Da
Addysgu a phrofiadau dysgu	Digonol ac angen gwelliant
Gofal, cymorth ac arweiniad	Da
Arweinyddiaeth a rheolaeth	Digonol ac angen gwelliant

Dyma'r argymhellion:

A1 Gwella sgiliau Cymraeg llafar y disgyblion

A2 Cryfhau cynlluniau ar gyfer gweithdrefnau gwella, i wneud gwelliannau'n fwy effeithiol ac amserol

A3 Cynyddu disgwyliadau athrawon er mwyn darparu her briodol i ddisgyblion i gyflawni hyd eithaf eu gallu

A4 Gwella sgiliau dysgu annibynnol y disgyblion

Talybont

Cafodd Ysgol Talybont ei harolygiad diwethaf gan Estyn yn Mehefin 2024.

Dyma'r argymhellion:

A1 Sicrhau cyfleoedd pwrpasol i ddisgyblion ddatblygu a chymhwyso'u medrau rhifedd ar draws y cwricwlwm

A2 Ymestyn cyfleoedd bwriadus i ddisgyblion wneud penderfyniadau am sut i gyflwyno eu gwaith yn gynyddol annibynnol

(iii) Effaith debygol y cynnig ar gyflenwi'r cwricwlwm llawn yn y Cyfnod Sylfaen a'r holl Gyfnodau Allweddol

Ar hyn o bryd dim ond un dosbarth Cyfnod Dysgu Sylfaen ac un dosbarth CA2 sydd yn Ysgol Craig yr Wylfa. Yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen, mae disgyblion o'r dosbarth Derbyn hyd at flwyddyn 2 (4 - 7 oed) yn cael eu haddysgu o fewn un ystafell ddosbarth, ac o Ionawr i Orffennaf yn ystod pob blwyddyn academaidd, mae disgyblion iau nag oedran derbyn hefyd yn rhan o drefniant y dosbarth hwn. O fewn CA2, mae disgyblion o flynyddoedd 3 i 6 yn cael ei haddysgu o fewn yr un ystafell ddosbarth.

Drwy symud i ysgol sydd â charfan sy'n cynnwys mwy o ddisgyblion, bydd digon o ddisgyblion i greu rhagor o ddosbarthiadau sy'n addas i'r oedran/cyfnod datblygu a hynny ar draws yr ysgol. Drwy hyn gellir dysgu yn fwy pwrpasol a phenodol gan alluogi'r holl ddisgyblion i wneud mwy o gynnydd ar draws y continwwm.

4. CYNLLUN STRATEGOL Y GYMRAEG MEWN ADDYSG (CSGA)

Ysgolion cyfrwng Cymraeg yw Ysgol Craig yr Wylfa ac Ysgol Talybont. Nid yw'r cynnig wedi ei gysylltu'n uniongyrchol â'r targedau yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yr Awdurdod Lleol.

Byddai'r cynnig yn parhau ag argaeledd darpariaeth iaith Gymraeg.

5. CYLLID

Mae'r gwerthusiad ariannol isod yn manylu ar y sefyllfa bresennol a'r costau i'r ysgol.

Cyllideb lawn 2023-24[2]	**£199,169**
Gwariant gwirioneddol 2023-24	**£214,764**
Gwarged/ (diffyg) ar 31/3/24	**£4,170**
Cyllideb blwyddyn lawn 2024-25[3]	**£209,360**
Amcangyfrif gwarged (diffyg) ar 31/3/25	**-£3,368**
Cost fesul disgybl 2024-25	**£7,219**
Cost cyfartalog fesul disgybl ar gyfer Ceredigion 2024-25	**£4,954**

Erbyn 31/3/25, rhagwelir y bydd Ysgol Craig yr Wylfa yn wynebu diffyg cyllidebol o £3,368.

[2] Cyfrifir cyllideb 2023-24 ar sail nifer y plant yn yr ysgol ar CYBLD 23
[3] Cyfrifir cyllideb 2024-25 ar sail nifer y plant yn yr ysgol ar CYBLD 24

Mae'r tabl isod yn rhoi crynodeb o arbedion/costau posib y cynnig

Manylion	Arbediad (cost) posib
Arbedion posib cyllid dirprwyedig	£107,911[4]
Cymorth y trefniant partneriaeth	£40,037
Llai:-	
Amcangyfrif o gostau cludiant[5]	- £61,750 (£325[5] y dydd X 190 diwrnod)
Arbedion net	£86,198

Amcangyfrifir y byddai'r arbedion refeniw blynyddol i'r Cyngor oddeutu £86,198. Mae'r cyfanswm cyffredinol yn cynnwys arbedion posib i gyllid dirprwyedig ysgolion o £107,911 a chostau cludiant ychwanegol amcangyfrifedig o £61,750. Yn ogystal, bydd arbediad o £40,037 a ddarperir ar hyn o bryd i gefnogi'r bartneriaeth rhwng y ddwy ysgol.

Caiff costau refeniw rheolaidd eu cadw o fewn y Gyllideb Ysgolion Ddirprwyedig, ochr yn ochr â sicrhau darpariaeth gyllidebol briodol ar gyfer unrhyw newidiadau gofynnol i'r cludiant statudol o'r cartref i'r ysgol.

Roedd y cynigion arbedion a gymeradwywyd gan y Cyngor ar 29 Chwefror 2024 yn cynnwys argymhelliad bod y Gwasanaeth Ysgolion yn adolygu hyfywedd yr ystâd ysgolion i'r dyfodol.

Ni ragwelir y bydd angen unrhyw waith adeiladu er mwyn sicrhau bod lle i'r disgyblion sydd yn mynychu Ysgol Craig yr Wylfa ar hyn o bryd yn Ysgol Talybont.

Bydd y cynnig yn arwain at leihau'r ystâd ysgolion ac yn gwella rheolaeth strategol. Nid yw'r cynnig yn ffurfio rhan o raglen fuddsoddi strategol yr 21ain Ganrif.

6. TIR AC ADEILADAU

Os mai argymhelliad y Cabinet a chymeradwyaeth ddilynol y Cyngor yn dilyn ymgynghoriad statudol, bydd i gau, bydd yr ysgol yn y lle cyntaf yn cael ei chynnig fel adnodd i'r gymuned leol. Fodd bynnag, os na fydd diddordeb gan y gymuned, bydd yr ysgol yn cael ei rhoi ar y farchnad agored i'w gwerthu a bydd y derbyniad cyfalaf yn cael ei ddefnyddio ar gyfer buddsoddiadau yn y dyfodol i ddatblygu'r Rhaglen Ysgolion Cynaliadwy ar gyfer Dysgu h.y. bydd unrhyw gyfalaf a dderbynnir o safleoedd segur yn cael ei neilltuo a'i ddefnyddio fel arian cyfatebol, gan helpu i gyflenwi prosiectau yn y dyfodol a fydd yn cyfrannu at raglen fuddsoddi strategol Cymunedau Dysgu Cynaliadwy.

[4] Mae'r swm hwn yn cael ei gyfrifo trwy ddidynnu'r Gwerth Cyfartalog Pwysoledig Disgybl (AWPV), AAA + costau PYDd i'r disgyblion o gyllideb lawn yr ysgol. Bydd y gost AWPV, AAA + PYDd yn mynd gyda'r plentyn i'r ysgol amgen

[5] Yn seiliedig ar amcangyfrif a dderbyniwyd gan gontractwr trafnidiaeth ar 2/10/24

Effaith y cynnig ar y gymuned

Mae Asesiad Effaith ar y Gymuned ar wahân ar gael fel rhan o'r ymgynghoriad.

Effaith y cynnig ar staff

Petai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai Ysgol Craig yr Wylfa yn cau. Byddai angen proses ddiswyddo staff ar gyfer staff a gyflogir ar hyn o bryd yn Ysgol Craig yr Wylfa. Byddai hyn yn cael ei wneud yn unol â'r 'Polisi Rheoli Newid Sefydliadol mewn Ysgolion' ar gyfer staff addysgu a staff cefnogi. Byddai'r staff glanhau ac arlwyo sy'n cael eu cyflogi'n ganolog gan yr Awdurdod Lleol ar hyn o bryd, yn cael eu cefnogi gan y Polisi Rheoli Newid ar gyfer gweithwyr Awdurdod Lleol.

Trefniadau Derbyn

Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, bydd y Tîm Derbyniadau Ysgolion yn anfon llythyr at rieni/gwarcheidwaid yr holl blant sy'n mynychu'r ysgol ar hyn o bryd. Ar ôl derbyn y llythyr, bydd angen i:

- Rieni gysylltu â'r ysgol o'u dewis
- Rhieni i gwblhau cais ar-lein: https://eforms.ceredigion.gov.uk/admissions/?countyId=667
- Awdurdod Lleol i hysbysu rhieni a yw'r cais am fynediad wedi ei gymeradwyo

Effaith ar amserau teithio disgyblion

Nodir isod y pellter a deithiwyd i'r ysgol gan y carfan presennol o ddisgyblion.

Lleolir Ysgol Talybont llai na 5 milltir o Ysgol Craig yr Wylfa a bydd trafnidiaeth am ddim yn cael ei ddarparu yn unol â'r Polisi Trafnidiaeth: , polisi-cludiant-or-cartref-ir-ysgol-coleg.pdf (ceredigion.gov.uk). Ystyrir bod hyd y siwrnai at y ddarpariaeth amgen yn dderbyniol, ac ymhell o fewn yr uchafswm amser teithio o 45 munud ar gyfer disgyblion cynradd, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion Llywodraeth Cymru.

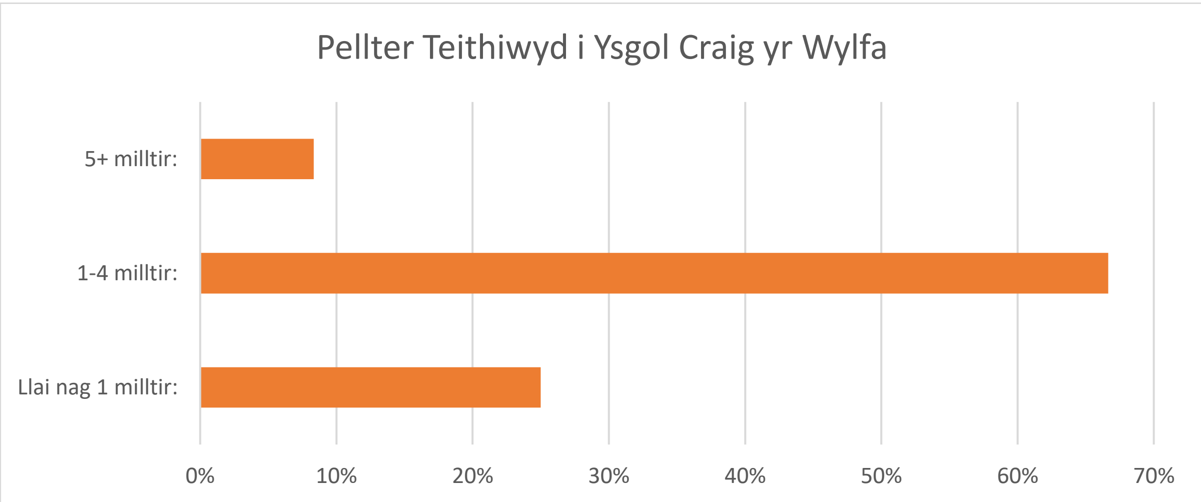

Costau trafnidiaeth ysgolion

Mae costau trafnidiaeth wedi eu hamcangyfrif yn £325 y dydd. Mae'r gost wedi'i chynnwys yn y dadansoddiad ariannol o'r cynnig.

Does dim trafnidiaeth yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd i fynychu Ysgol Craig yr Wylfa. Felly, amcangyfrifir mai'r gost ychwanegol byddai £325 y dydd.

Llwybrau cerdded i'r darpariaeth amgen

Petai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai'r disgyblion hynny nad ydynt yn derbyn trafnidiaeth yn parhau i gerdded i fan codi y cytunwyd arno yn Craig yr Wylfa er mwyn derbyn trafnidiaeth am ddim i fynychu Ysgol Talybont.

Ar gyfer y plant hynny lle mai Ysgol Craig yr Wylfa yw eu hysgol agosaf, byddai angen iddynt deithio'n ychwanegol er mwyn cael mynediad at y ddarpariaeth amgen. I'r disgyblion hynny, mae'n annhebygol y byddai cerdded neu feicio i'r ysgol amgen yn bosib.

CRYNODEB O'R PRIF HERIAU SY'N WYNEBU'R YSGOL A SUT BYDDAI'R CYNNIG YN MYND I'R AFAEL â RHAIN

	Heriau Allweddol	**Sut y bwriedir mynd i'r afael â nhw**
Niferoedd disgyblion	Yn ôl ffigurau CYBLD mae'r niferoedd disgyblion yn isel, ac wedi gostwng o 42 disgybl yn 2020 i 29 disgybl yn 2024.	Bydd disgyblion yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach.
Rhagamcanion niferoedd disgyblion	Mae'r rhagamcanion yn dangos gostyngiad pellach dros y 5 mlynedd nesaf i 22 disgybl erbyn 2029	Byddai'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion ac yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau ystod oedran agosach.
Darparu'r cwricwlwm	Un dosbarth yn y cyfnod dysgu sylfaen ac un yng nghyfnod allweddol 2.	Byddai'r disgyblion yn cael eu trosglwyddo i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion lle byddent yn debygol o gael mynediad at well adnoddau, i gwrdd mewn ffordd fwy effeithiol â gofynion y cwricwlwm newydd.

Lleoedd dros ben	Ar hyn o bryd mae 50 o leoedd dros ben yn Ysgol Craig yr Wylfa sef 68%	Mae digon o le yn Ysgol Talybont ar gyfer yr holl ddisgyblion.
Cost fesul disgybl	Y gost fesul disgybl yn Ysgol Craig yr Wylfa yw £7,219 sydd £2,265 yn uwch na chyfartaledd Ceredigion o £4,954 (data 2024/25).	Lleihau'r gost fesul disgybl.
Cyllideb yr ysgol	Mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion dros gyfnod cymharol fyr wedi rhoi pwysau sylweddol ar gyllideb yr ysgol a rhagwelir y bydd diffyg cyllidebol erbyn Mawrth 2025.	Byddai'r disgyblion yn symud i ysgol gyda charfan fwy o ddisgyblion gan sicrhau defnydd mwy effeithiol o adnoddau'r ysgolion a'r Cyngor.

7. OPSIYNAU AMGEN I GAU

Un Ysgol ar ddau safle – Safle Craig yr Wylfa a Safle Talybont– byddai gan yr ysgol hon un Corff Llywodraethol ac un gyllideb

Cryfderau	**Gwendidau**
Cadw'r ddarpariaeth ar y ddau safle	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
Dim costau cludiant ychwanegol i'r Awdurdod Lleol	Yr angen i gynnal dau adeilad
Un hunaniaeth ysgol	Byddai lleoedd gwag o hyd
Arolygir y ddau safle fel un ysgol	Colli ymreolaeth
	Ni fyddai'n arwain at yr arbedion ariannol gofynnol
	Byddai'r atebolrwydd dros gynnal a chadw'r adeiladau'n parhau, nawr ac yn y dyfodol
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu Cwricwlwm i Gymru.
Cyfleoedd	**Bygythiadau**
Cyfleoedd posib ar gyfer mwy o gydweithio rhwng y ddau safle	Gall nifer y disgyblion ar safle Craig yr Wylfa barhau i ostwng

Effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg

Byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth bresennol ar ddau safle felly mae'n debygol na fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg, ond gall fod mwy o gyfle ar gyfer cydweithio pellach a rhannu adnoddau staff.

Effaith debygol ar y gymuned

Rhagwelir na fyddai fawr o effaith ar y gymuned am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol ar ddau safle. Byddai angen sicrhau bod y Corff Llywodraethu newydd yn cynnwys cydbwysedd o aelodau'r ddwy gymuned hefyd.

Effaith debygol amserau teithio gwahanol

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y trefniadau teithio am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol ar ddau safle.

Ffederasiwn Ffurfiol rhwng Ysgol Craig yr Wylfa ac Ysgol Talybont

Cryfderau	**Gwendidau**
Cadw hunaniaeth yr ysgol	Byddai angen cynnal ymgynghoriad ar wahân i gydymffurfio gyda canllaw LIC 011/2014 – 'Proses Ffedereiddio Ysgolion a Gynhelir yng Nghymru'
Dim amharu ar staff na disgyblion	Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r niferoedd disgyblion isel
Cadw presenoldeb yn y gymuned leol	Angen cynnal y ddau adeilad ysgol
Un Corff Llywodraethol	Ni fyddai'n arwain at arbedion ariannol gofynnol
Dim costau trafnidiaeth ychwanegol i'r Awdurdod Lleol	Byddai'r gost fesul disgybl yn Ysgol Craig yr Wylfa yn parhau 46% yn fwy na'r cyfartaledd sirol
	Byddai'r atebolrwydd yn parhau o ran cynnal a chadw adeiladau, nawr ac yn y dyfodol
	Ni fyddai'n debygol o wella hyfywedd yr ystâd ysgolion yn y dyfodol
	Mi fyddai dwy gyllideb ar wahân o hyd, a allai greu anawsterau gweithredu
	Yr her o gael un dosbarth yn unig yn y Cyfnod Dysgu Sylfaen a'r dosbarth arall yng Nghyfnod Allweddol 2, i gwrdd yn effeithiol â gofynion darparu Cwricwlwm i Gymru.
	Byddai'r ddwy ysgol yn parhau i gael eu harolygu fel endidau ar wahân a byddai'n ofynnol iddynt ddarparu datganiadau unigol i Lywodraeth Cymru
Cyfleoedd	**Bygythiadau**
Cyfle i rannu arbenigedd staff ar draws y ddau safle	Gall nifer y disgyblion yn Ysgol Craig yr Wylfa barhau i ostwng

Effaith debygol ar ansawdd a safonau mewn addysg

Byddai'r disgyblion yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth bresennol felly mae'n debygol na fyddai unrhyw effaith ar ansawdd a safonau mewn addysg.

Effaith debygol ar y gymuned

Rhagwelir na fyddai fawr o effaith ar y gymuned am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol. Byddai angen sicrhau bod y Corff Llywodraethu newydd yn cynnwys cydbwysedd o aelodau'r ddwy gymuned hefyd.

Effaith debygol amserau teithio gwahanol

Rhagwelir na fyddai unrhyw effaith ar y trefniadau teithio am fod hwn yn barhad o'r ddarpariaeth bresennol, ond petai yna gydweithio pellach i sicrhau bod disgyblion yn cael mynediad at weithgareddau neu ddigwyddiadau ar y cyd, gall fod angen peth teithio ychwanegol

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa. Dyma'r cynnig:

- **Cau Ysgol Craig yr Wylfa o 31 Awst 2025, gyda'r disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Talybont**

Manylion yr ymgynghoriad statudol

Cyfleoedd ymgyngoreion

Mae gan ymgyngoreion gyfle i:

- wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd yn ogystal ag ynghylch y prif gynnig;
- awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (h.y. y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt)

Gyda phwy y byddwn yn ymgynghori?

Bydd yr Awdurdod Lleol yn ymgynghori gydag ystod o randdeiliaid fel sy'n ofynnol gan y Cod Trefniadaeth Ysgolion sy'n cynnwys y canlynol:

- Rhieni, gofalwyr, gwarcheidwaid ac aelodau staff Ysgol Craig yr Wylfa ac Ysgol Talybont
- Corff Llywodraethol Ysgol Craig yr Wylfa ac Ysgol Talybont
- Cynghorwyr y Cyngor Sir
- Llywodraeth Cymru
- Aelodau cynulliad Etholaethol a Rhanbarthol ac Aelod Seneddol
- Estyn
- Undebau Athrawon ac undebau staff eraill mewn ysgolion
- PACC (Partneriaeth Addysg Canolbarth Cymru)
- Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu
- Cynghorau Tref a Chymuned
- Yr Eglwys yng Nghymru
- Consortia Trafnidiaeth Rhanbarthol
- Comisiynydd y Gymraeg
- Disgyblion yr ysgol – yn unol â chod Trefniadaeth Ysgolion LlC, bydd ymgynghori â disgyblion yn digwydd yn unol â safonau cyfranogiad cenedlaethol plant a phobl ifanc Cymru.

Y Cyfnod Ymgynghori

Bydd y cyfnod ymgynghori yn dechrau ar 14 Hydref ac yn dod i ben ar 3 Rhagfyr 2024.

Y broses statudol

Er mwyn gweithredu'r cynnig presennol, mae'r canlynol yn rhoi crynodeb o'r gweithdrefnau fel y'u cadarnhawyd yn y cod statudol:

I. Ymgynghori

- Cyhoeddi Dogfen Ymgynghori (y ddogfen hon) yn cadarnhau manylion y cynnig – bydd y ddogfen hon yn cael ei chyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Lleol yn ogystal â chael ei hanfon at yr holl rhanddeiliaid a restrir uchod
- Bydd cyfnod o 42 diwrnod i ymateb i'r cynnig, lle gall rhanddeiliaid:
  - wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd yn ogystal ag ynghylch y prif gynnig;
  - awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (h.y. y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt).

  Ar ddiwedd yr ymgynghoriad, bydd adroddiad yn cael ei gyhoeddi yn crynhoi'r sylwadau a dderbyniwyd ac ymateb yr Awdurdod Lleol i unrhyw faterion a godwyd. Bydd hwn yn cael ei gyhoeddi ar wefan yr Awdurdod Lleol.
- Bydd Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu yn ystyried yr Adroddiad Ymateb i'r Ymgynghoriad ac yn rhoi adborth i'r Cabinet. Gall yr adborth hwn gynnwys argymhellion.
- Bydd Cabinet y Cyngor yn ystyried yr Adroddiad Ymgynghori, yr adborth a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori, ac adborth gan y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu ac yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r cynnig, gwneud newidiadau i'r cynnig, neu beidio â bwrw ymlaen â'r cynnig. Os bydd y Cabinet yn penderfynu peidio â bwrw ymlaen, dyna fydd diwedd y cynnig hwn.

ii. Hysbysiad Statudol

- Os bydd Cabinet yn cymeradwyo'r cynnig, bydd Hysbysiad Statudol yn cael ei gyhoeddi gyda manylion gan gynnwys y dyddiad gweithredu arfaethedig, a sut i wrthwynebu. Bydd cyfnod o 28 diwrnod i bobl gyflwyno gwrthwynebiadau ysgrifenedig.
- Bydd y penderfyniad terfynol yn cael ei wneud gan y Cyngor llawn.
- Os bydd gwrthwynebiadau, bydd adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyhoeddi a fydd yn rhoi crynodeb o'r gwrthwynebiadau ac ymateb yr Awdurdod Lleol iddynt. *Mae'n bwysig nodi mai gwrthwynebiadau ysgrifenedig a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod Hysbysiad Statudol yn unig bydd yn cael eu hystyried fel gwrthwynebiadau a'u cynnwys yn yr Adroddiad Gwrthwynebu. NI fydd sylwadau a gyflwynwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu cynnwys yn yr Adroddiad Gwrthwynebu. Petai rhanddeiliaid am i'w gwrthwynebiadau gael eu cynnwys fel*

gwrthwynebiadau, byddai angen iddynt gael eu hailgyflwyno yn ysgrifenedig yn ystod y cyfnod Hysbysiad Statudol.

iii. Gweithredu'r cynnig

Os bydd y Cyngor yn penderfynu cymeradwyo'r cynnig, byddai'n cael ei weithredu yn unol â'r dyddiad a roddir yn yr Hysbysiad Statudol neu unrhyw ddyddiad diwygiedig dilynol.

Nodir isod yr amserlen arfaethedig a fydd yn dilyn y broses ganlynol:

Dyddiad	Gweithred
14 Hydref – 3 Rhagfyr 2024	**Cyfnod ymgynghori statudol** (42 diwrnod) – bydd cyfle i: • wneud sylwadau ynghylch yr opsiynau eraill a nodwyd gan y cynigydd yn ogystal ag ynghylch y prif gynnig; • awgrymu opsiynau eraill a fyddai'n goresgyn y problemau sydd y tu ôl i'r cynnig i gau'r ysgol (h.y. y prif heriau sy'n wynebu'r ysgol y mae'r cynigydd am geisio ymateb iddynt)
13 Chwefror 2025	**Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau sy'n Dysgu** – ystyried yr ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad ac i wneud argymhelliad(ion) i Cabinet.
18 Chwefror 2025	Adroddiad Ymgynghori ffurfiol ynghyd â'r holl ymatebion a dderbyniwyd yn cael eu cyflwyno i'r **Cabinet** er mwyn gwneud penderfyniad ar a ddylid fwrw ymlaen â chyhoeddi Hysbysiad Statudol.
Chwefror / Mawrth 2025	**Cyfnod Hysbysiad Statudol** – cyfle i gyflwyno gwrthwynebiad i'r cynnig – rhaid i'r gwrthwynebiad fod yn ysgrifenedig neu ar ffurf e-bost ac wedi ei anfon cyn ddiwedd y 28 diwrnod sy'n dechrau ar y diwrnod y cyhoeddir yr hysbysiad.
Mehefin / Gorffennaf 2025	**Cyngor –** Os bydd gwrthwynebiadau yn cael eu cyflwyno, bydd adroddiad gwrthwynebu yn cael ei gyflwyno a fydd yn rhoi crynodeb o'r gwrthwynebiadau ac ymateb yr Awdurdod Lleol iddynt. Bydd y penderfyniad terfynol ar a ddylid fwrw ymlaen i weithredu'r cynnig yn cael ei wneud.

Sut i ymateb i'r ymgynghoriad

Mae ffurflen ymateb i'r ymgynghoriad ynghlwm wrth y ddogfen hon. Mae fersiwn ar-lein hefyd ar gael ar wefan y Cyngor wrth ddilyn y ddolen ganlynol: https://www.ceredigion.gov.uk/preswyliwr/ysgolion-ac-addysg/cynllunior-ddarpariaeth-addysg/

Dylid postio neu e-bostio ffurflenni wedi'u cwblhau at y canlynol:

Postio: Prif Swyddog Addysg, Gwasanaeth Ysgolion, Ail Lawr, Canolfan Rheidol, Rhodfa Padarn, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, SY23 3UE

e-bost: adolygu.ysgolion@ceredigion.gov.uk

Dylid derbyn pob gohebiaeth erbyn **3 Rhagfyr 2024.**

Os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach am y broses ymgynghori, neu os ydych chi am dderbyn copi caled cysylltwch â ni ar y manylion uchod neu ffoniwch: 01545 570881

FFURFLEN YMATEB – Cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa

Mae Cyngor Sir Ceredigion yn ymgynghori ar y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa o 31/8/25, gyda disgyblion yn trosglwyddo i Ysgol Talybont.

Mae'r ffurflen ymateb ganlynol yn caniatáu rhanddeiliaid wneud sylwadau ar y prif gynnig, yr opsiynau amgen ac awgrymu opsiynau eraill.

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

---

1. Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio'ch cysylltiad â'r ysgol y mae'r cynnig hwn yn effeithio arni?

☐ rhiant/ gofalwr neu warcheidwad ☐ darpar riant / gofalwr neu warcheidwad

☐ Llywodraethwr ☐ Staff

☐ Aelod o'r gymuned ☐ Cyngor cymuned

☐ Arall: nodwch os gwelwch yn dda ___________________________

2. Rhowch unrhyw sylwadau ar y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa:

3. A oes unrhyw opsiynau eraill y credwch y dylai'r Awdurdod Lleol fod yn eu hystyried ar gyfer Ysgol Craig yr Wylfa, a fyddai'n mynd i'r afael â'r materion a godwyd yn y Ddogfen Ymgynghori?

☐ Oes ☐ Nac oes

Os oes, amlinellwch yr opsiwn (opsiynau amgen):

4. A oes gennych unrhyw bryderon am effaith y cynnig i gau Ysgol Craig yr Wylfa ar unrhyw un o'r canlynol:

☐ y Gymuned

☐ Pobl â nodweddion gwarchodedig *h.y. oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd neu gred, rhyw neu gyfeiriadedd rhywiol*

☐ Arall: Nodwch os gwelwch yn dda ____________________

Rhowch fanylion pellach isod:

5. Yn unol â Safonau'r Gymraeg mae'n ofynnol i ni ystyried effeithiau unrhyw benderfyniadau polisi ar y Gymraeg.

a. Yn eich barn chi, pa effeithiau cadarnhaol neu andwyol y byddai'r cynnig hwn yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

b. Sut ydych chi'n credu y gallai'r cynnig hwn gael ei lunio neu ei addasu er mwyn cael effaith positif neu mwy positif ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

c. Sut ydych chi’n credu y gallai’r cynnig hwn gael ei lunio neu ei addasu fel na fyddai’n cael effeithiau andwyol neu’n cael effeithiau llai andwyol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio’r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg?

6. Ar ddiwedd y cyfnod ymgynghori, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei gyhoeddi yn crynhoi’r materion a godwyd gan ymgyngoreion ac ymateb yr Awdurdod Lleol i’r materion hynny.

A hoffech chi gael gwybod am gyhoeddiad yr Adroddiad Ymgynghori?

☐ Ie ☐ Na

Os oes, rhowch gyfeiriad e-bost neu gyfeiriad post:

____

Diolch am gwblhau'r ffurflen ymateb

Dylid anfon ffurflenni ymateb wedi'u cwblhau i'r cyfeiriad canlynol, i gyrraedd erbyn

3 Rhagfyr 2024 fan bellaf neu eu hanfon i'r cyfeiriad e-bost isod.

Prif Swyddog Addysg,

Gwasanaeth Ysgolion,

Ail Lawr,

Canolfan Rheidol,

Rhodfa Padarn,

Llanbadarn Fawr,

Aberystwyth,

SY23 3UE

E-bost: adolygu.ysgolion@ceredigion.gov.uk